

Helheds- og udviklingsplan for Ugerløse Kirkegård

Udarbejdet af forstkandidat Rasmus Christoffersen, konsulent for Holbæk Provsti.

Helheds- og udviklingsplan for Ugerløse Kirkegård

Forfatter: Rasmus Christoffersen

Oplag: 15 eksemplarer

Udgivet: 2018

Indledning

På langt de fleste af landets kirkegårde er der opstået et stort overskud af kistegravsteder. Det er sket, da der gennem en lang årrække har været en kraftigt stigende kremeringsfrekvens. Dette betyder, at der på kirkegårdene har været overskud af kistegravsteder og underskud af urnegravsteder. Da kistegravsteder fylder mere og har længere fredningstid, har denne udvikling endvidere medført betydelige arealer med tomme gravsteder. Udviklingen er endvidere blevet forstærket af en tendens til mindsket brug af familiegravsteder og øget brug af plænegravsteder, både anonyme og med sten.

Tendensen har været tydelig gennem en længere årrække, men på grund af kistegravstedernes lange fredningstid, er det først i de senere år, at udviklingen virkelig er slået igennem. På Ugerløse Kirkegård blev der endvidere anlagt en ny og moderne urneafdeling i 1986, som siden har tiltrukket mange af kirkegårdens urnenedsættelser.

Alt i alt har ovenstående udvikling betydet, at der nu er et stort og presserende behov for en omlægning af kirkegården.

For at tage hånd om udviklingen på kirkegårdene, blev der i Holbæk Provsti i 2013 igangsat et projekt, hvor alle provstiets kirkegårde har fået tilbud om hjælp til udarbejdelse eller opdatering af helheds- og udviklingsplaner. Denne plan er udarbejdet som en del af dette projekt.

Projektgruppe

Projektgruppen har bestået af formand for menighedsrådet Niels Weinreich, menighedsrådsmedlem Lone Lisborg, menighedsrådsmedlem Majbrit Quist Hansen, administrationschef Jess Sørensen og konsulent Rasmus Christoffersen. Projektgruppen har deltaget i og fulgt arbejdet ved møder, gennemlæsning af notater, delprojekter m.v.

Fotografier

Hvor ikke andet er nævnt, er alle fotografier taget af Rasmus Christoffersen.

Tegninger

Alle tegninger er udført af Sanne Christoffersen.

A Beskrivelse af kirkegården

I dette afsnit beskrives kirkegården og dens aktiviteter. Denne status er grundlag og udgangspunkt for selve udviklingsplanen, der kan ses i afsnit .

A1 Faktuelle oplysninger

Tabel 1: Fakta om kirkegården pr. 1. januar 2017. Kilde: Sogn.dk

Kirkelig tilknytning	Ugerløse Sogn, Holbæk Provsti
Geografisk placering	Ugerløse by, Vestsjælland
Indbyggere i sognet	1.452
Folkekirkemedlemmer	1.204

På nedenstående luftfoto (figur 1) kan kirkegårdens beliggenhed i Ugerløse by ses. Et mere detaljere luftfoto af kirkegården kan ses som figur 2.

Figur 1: Luftfoto af Ugerløse Kirkegård og Ugerløse by. Kilde: Landbrugsstyrelsen.

Figur 2: Luftfoto af kirkegården. Kilde: Landbrugsstyrelsen.

I tabel 2 ses en oversigt over kirkegårdens arealer. I alt passes ca. 8.500 m², hvoraf selve kirkegårdsarealet udgør hovedparten.

Tabel 2: Kirkegårdens arealer

Kirkegård	6.800 m ²
Gården ved sognegården og belagte arealer udenfor kirkemuren	287 m ²
Grønne arealer udenfor kirkemuren	1.380 m ²
Arealer i alt, ca.	8.467 m ²

Der har i perioden fra 2012 til 2016 været 14 begravelser og bisættelser i gennemsnit om året, se tabel 3.

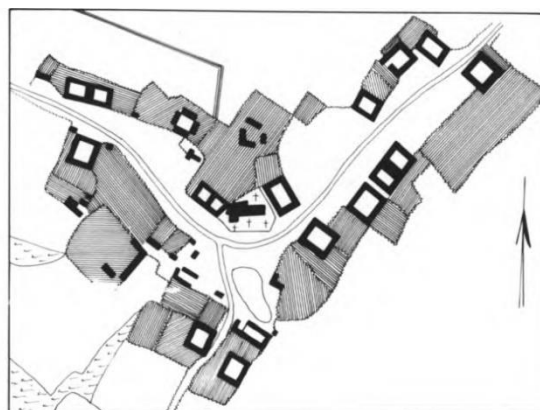
Tabel 3: Kistebegravelser og urnenedsættelser fra 2012-2016.

Type	2012	2013	2014	2015	2016	Gennemsnit
Kistebegravelser	1	2	1	2	2	1,6
Urnenedsættelser på kistegravsteder	2	3	2	1	5	2,6
Urner i plæne med sten	2	2	5	2	5	3,2
Traditionelle urnegravsteder	2	3	6	3	3	3,4
Urner i fællesplæne	1	7	3	3	2	3,2
Kister i plæne						0
<i>I alt</i>	8	17	17	11	17	14

A2 Historie

I Ugerløse lå frem til 1875 en middelalder kirke, formentligt opført sent i 1100-tallet. Kirken blev nedrevet i 1875 og erstattet med den nuværende kirke, der stod færdig i november 1876. Kirken er beliggende på en mindre forhøjning midt i byen i krydset mellem vejen fra Undløse og Holbæk-Sorø vejen.

Kirkegården blev udvidet i 1862 mod nord og i 1920 mod vest. På figur 3 ses kirkens beliggenhed i landsbyen i året 1795.

Figur 3: Landsbyplan år 1795 med kirken centralt placeret i byen. Kilde: Danmarks Kirker.

A3 Bygninger og hegn

På kirkegården er i det nordvestlige hjørne placeret et kapel bygget i små gule sten med skifertag. Kirkegården er hegnet mod syd, øst og nord af kløvstensmure med enkelte teglstensskifter. Muren er dækket af vingetegl. Udvendigt står murene blanke, indvendigt er de hvidkalkede. Mod vest er en teglstensmur, der står i blanke sten.

Hovedindgangen mod vest ud for indgangsportalen i tårnet er en køreport med fodgængerlåger. Porten er i sortmalet jern. I den sydlige mur, mod sydøst, er en tilsvarende låge.

A4 Topografi og belægninger

Som beskrevet i afsnit A2 Historie, er kirken beliggende på en mindre forhøjning. Dette præger ligeledes kirkegården, der er svagt kuperet med kirken som højeste punkt.

Stier, veje og småpladser på kirkegården er belagt med perlesten. Dog er der anvendt chaussesten på gangarealerne på urneafdelingen fra 1986. Udenfor kirkegården er placeret en asfaldækket p-plads. Adgangsforholdene må betegnes som gode, da der er meget fin adgang fra parkeringspladsen til kirken, endog med køretøjer. Dog er stibelægningerne med perlesten ikke handicapvenlige. Som kompensation for dette, er der anlagt en flisegang fra sydlågen og fra hovedporten langs muren op til kirken.

Jordbunden består af fin sandblandet lerjord, hvilket giver et godt udgangspunkt for plantevækst. Dog er den største del af kirkegårdens areal præget af en mangeårig anvendelse af perlesten., hvilket har forringet jordbundsforholdene. I forbindelse med omlægninger, nyplantninger m.v. er det derfor ønskeligt, at der samtidig sker en jordforbedring i form af fjernelse af perlesten og tilførsel af frisk muld og kompost.

A5 Gravkort

Der blev i 2017 udfærdiget et nyt digitalt kort over kirkegården, se Bilag 1: Kirkegårdskort. Dog skete udfærdigelsen af det nye kort midt i processen med udarbejdelsen af helheds- og udviklingsplanen, hvorfor en del illustrationer vises på det gamle kort fra 1986.

Der er mange ledige gravsteder på kirkegården. Disse er i høj grad koncentreret i det nordøstlige hjørne, hvor kirkegården allerede nu fremstår med en mere parkagtig karakter. Dette skyldes til dels en ældre helhedsplan, se , hvor hver anden kistegravstedsrække i det pågældende område blev planlagt udfaset og erstattet med græs.

På kirkegården er urnegravstederne primært samlet i den nye afdeling fra 1986, hvor der både er traditionelle urnegravsteder samt plænegravsteder med og uden plænensten.

På kirkegården blev ved gennemgangen i forbindelse med et provstesyn i 1994 registreret 29 gravsten, et støbejernskors samt to gravminder af zink som bevaringsværdige. Endvidere er to gravstedsindramninger fredet, et med støbejernsgitter og et med granitpiller og kæder af støbejern.

A7 Beplantning

Kirkegården er præget af en del store træer. Der er store birketræer omkring kirken og langs muren mod øst. Langs muren mod nord og vest er der lindetræer. Endvidere flankeres stien fra hovedporten til kirkens indgang i tårnet af to rækker stynede lindetræer.

Der skal i udviklingsplanen tages stilling til en langsigtet plan for udskiftning af de store træer – især birketræer har en begrænset maksimal levetid.

A8 Arbejdskraft

Graveropgaverne på kirkegården, i sognehus og ved kirketjenester er udliciteret til graverfunktionen ved Tveje Merløse Kirke. Det er pt. to faste medarbejdere, der varetager hovedparten af de ovennævnte arbejdsopgaver. Dette sker med udgangspunkt i de eksisterende graverfaciliteter på Ugerløse Kirkegård.

A9 Kirkegårdens særlige kendetegn

Urneafdelingen fra 1986 er velfungerende og vil fortsat blive bevaret i mere eller mindre uændret tilstand. Dog ønskes som supplement anlagt en ny og mere moderne urneafdeling, for at imødekomme det stigende behov for urnegravsteder.

Den ældre del af kirkegården er anlagt med kistegravsteder. Som beskrevet i afsnit A5 Gravkort, er der udlagt græs i en del af området i kirkegårdens nordøstlige hjørne. Det er dels sket ifølge den gamle helhedsplan, dels på grundlag af en ansøgning til provstiudvalget i 2017.

En væsentlig udfordring på Ugerløse Kirkegård er et meget stort ukrudtstryk. Der har tidligere været problemer med pasningen af kirkegården. Det betyder, at der gennem en årrække blev opformeret en stor mængde frøukrudt. Frøukrudt har endog meget stort formeringspotentiale. F.eks. kan en almindelig art som Hvidmelet Gåsefod ("mælde") have en frøproduktion på op til 20.000 frø pr. år. En anden og meget udbredt ukrudtsart er Enårig Rapgræs. Den har – på sine små planter – "kun" en frøproduktion på op til 500 frø, til gengæld er udviklingstiden meget kort (regnes i uger), den kan udvikle modent frø hele året og dermed nå adskillige generationer om året.

Dette frøukrudt har forårsaget en meget stor pulje af ukrudtsfrø i jorden, som det vil tage flere års intensiv indsats at reducere til et almindeligt niveau.

B Udviklingsplan

I det følgende beskrives udviklingsplanen for Ugerløse Kirkegård. Den er lavet på grundlag af den status, der er beskrevet ovenfor. Udviklingsplanen er i sin natur langsigtet og vil strække sig over en tidsperiode mellem en og to fredningstider. Da fredningstiden for kistegrave på kirkegården er 30 år, er den forventede tidshorisont derfor mellem 30 og 60 år.

B1 Gravsteder, gravstedstyper

Kirkegården er præget af, at der er mange ledige kistegravsteder. Dette ses af Bilag 3: Udløbstider, hvor de grønne arealer er ledige gravsteder mens de gule har en fredningsperiode, der udløber indenfor de nærmeste fem år.

Den største koncentration af ledige gravsteder er i det nordøstlige hjørne, hvor en del af arealer allerede på nuværende tidspunkt er omlagt til græs. Der er dog også mange ledige kistegravsteder spredt ud over resten af kirkegården. Denne spredning er med til at gøre en omlægning til en langsigtet affære.

I urneafdelingen er de sidste ledige rækker blevet anlagt og er så småt ved at blive taget i brug. Der kan derfor indenfor en overskuelig årrække blive behov for nye urnegravsteder. Dette gælder også urnegravene i fællesplænen, både den anonyme del og den med nedliggende plænesten. Der vil dog være mulighed for at inddrage en række af kistegravene i plæne, da de anvendes meget lidt. So supplement til de eksisterende traditionelle urnegravsteder anlægges et nyt urneanlæg, hvorfor antallet af urnegravsteder vil stige efter planens implementering.

I tabel 4 ses en beregning af behovet for gravsteder fordelt på de forskellige typer. Beregningen er udført på grundlag af antallet af begravelser og bisættelser i årene 2012 til 2016. Nedenfor tabellen ses de forudsætninger, der ligger til grund for beregningerne.

Tabel 4: Behovsanalyse

Type	2012	2013	2014	2015	2016	Gennemsnit	Behov
Kistebegravelser	1	2	1	2	2	1,6	116
Urnenedsættelser på kistegravsteder	2	3	2	1	5	2,6	38
Urner i plæne med sten	2	2	5	2	5	3,2	47
Traditionelle urnegravsteder	2	3	6	3	3	3,4	50
Urner i fællesplæne	1	7	3	3	2	3,2	40
Kister i plæne						0	0

Forudsætninger

Fredningstid kister	30
Fredningstid urner	10
Forlængelses %	75%
Dobb. gravsteder m. 1 kiste	10%
Urnegravsteder m. 2 urner	50%
Overlæg %	25%

Når den beskrevne udviklingsplan er implementeret, vil antallet af gravsteder være som vist i tabel 5.

Tabel 5: Antal gravsteder ved planens fulde implementering

Gravstedstype	2017	Behov	Planlagt
Kistegravpladser	750	153	298
Urnegravsteder	66	50	110
Anonym fællesplæne	32	40	32
Urner i plæne med sten	60	47	60
Kister i plæne med sten	12	0	12

OBS: For kistegravenes vedkommende er der tale om antal gravpladser, for urnegravstedernes vedkommende er der tale om antal gravsteder. Der kan sættes flere urner ned på hvert urnegravsted. Dog er antallet af muligt urner på den anonyme fællesplæne det faktiske antal, da der ikke eksisterer gravsteder her.

Ud fra behovsanalysen kan det ses, at der også fremover vil være rigeligt med traditionelle kiste- og urnegravsteder. Gravsteder i plæne med sten er der ligeledes nok af. Det kan dog godt blive mangel på urnegravsteder i den anonyme fællesplæne, da det forventede behov overstiger det faktiske antal. Endvidere skal der tages højde for, at det efterhånden kan blive vanskeligt at bore urnehuller, selv efter fredningstidens udløb, da der vil være rester af gamle urner m.v.

B2 Afdelinger

I forbindelse med udarbejdelse af en udviklingsplan for kirkegården, har det været naturligt at dele kirkegården op i en række afdelinger. På Bilag 4: Udviklingsplanen ses den samlede plan for kirkegården, hvor kirkegården er delt op i 5 områder. En del af planens overordnede sigte er, at koncentrere de aktive kistegravsteder i udvalgte områder, så de ikke ligger i spredt fægtning over hele kirkegården. Endvidere ønskes plads til et nyt urneanlæg samt at dele af kirkegården omlægges til arealer med mere parklignende karakter.

Område 1:

Her bevares de traditionelle kistegravsteder. På tomme gravsteder plantes bunddækkende stauder. Velegnede stauder er f.eks.

Storkenæb (*Geranium magnificum* 'Rosemoor') med blålilla blomster. Planter solrigt.

Bølgekrønet storkenæb (*Geranium phaeum*) med sortviolette blomster eller *Geranium phaeum* 'Album' med hvide blomster. Bølgekrønet storkenæb er meget konkurrencestærk overfor ukrudt. Dette gælder ligeledes Storrodet storkenæb (*Geranium macrorrhizum*), kaldet "Svalderkålens skræk", der findes i farevarianter fra rosa til hvid.

Singrøn/Vintergrøn (*Vinca minor*) med smukke mørkegrønne blade og blå blomster.

Vinterglans (*Pachysandra terminalis* 'Green Carpet'). Tæppedannende med hvide blomster.

Hasselurt (*Asarum europaeum*) med smukke vintergrønne blade. Planter i halvskygge.

Guldbjorbær (*Waldsteinia ternata*) er en tæppedannende bunddække plante med gule blomster.

Der skal plantes 6-8 planter pr. m², for at lukke af for ukrudtet så hurtigt som muligt. I plantehullerne kan med fordel kommes lidt kompost, men ellers kan perlestenene god beholdes, bare der er rimelig jord under. På bilag Bilag 5: Bunddækkende stauder kan ses billeder af nogle af de anførte stauder.

Område 2:

I område to omlægges arealet til et parklignende område med bede, buske og træer. Endvidere vil de eksisterende gravsteder i lang tid fremover optræde som små øer i området, se figur 4.

Figur 4: Parklignende kirkegårdsareal med gravstedsøer. Foto fra Sankt Olai Kirkegård i Kalundborg.

I den nordlige ende af området anlægges et skovbundsbed i skyggen under de store lindetræer, se kortet på Bilag 4: Udviklingsplanen.

Planteliste for skovbundsbed:

Stauder - nævnes efter successiv blomstring:

Julerose (*Helleborus orientalis*) i gruppe.

Blå og hvide anemoner (*Anemone hepatica* og *A. nemorosa*) i flere grupper.

Klokkeskilla (*Hyacinthoides non-scripta*) spredt i bedet, de breder sig.

Gemserod (*Doronicum orientale*) med gule blomster, i en gruppe bagerst i bedet, bliver 40-60 cm.

Akelejer (*Aquilegia sp.*), flere arter, mange sorter. De skal gro sådan lidt vildt over det hele - efter egen frøspredning – det ser godt ud og binder bedet sammen.

Citrongul daglilje (*Hemerocallis -lilioasphodelus*) i en gruppe.

Bregnen Strudsvinge (*Matteuccia struthiopteris*), flotte, brune sporebærende blade, der er kønne også om vinteren.

Det er vigtigt ved rydning af gravsteder at vurdere, om der er gravstedsplanter, der er så pæne og livskraftige, at de bør bevares. De vil så stå som solitær buske og træer på plænen og vidne om anlæggets historie.

Der kan suppleres med plantning af solitær buske og træer.

Et Egetræ (*Quercus robur*) ville være oplagt, plantes med en fodpose af Skovjordsbær (*Fragaria vesca*), der er bunddækkende.

Kristtorn (*Ilex aquifolium*) er ligeledes et smukt træ med stedsegrønne blade, der er smukt blanke og mørkegrønne. Plant flere (både han og hunplanter), så hunplanterne får røde bær.

Figur 5: Labyrint fra Horne Kirkegård. Foto: Bjarne Grønbæk.

Langs østmuren plantes Hassel (*Corylus avellana*) med Erantis (*Eranthis sp.*) som underbevoksning og Kirsebærkornel (*Cornus mas*), der blomstrer allerede i februar og er en god biplante, se kortet på Bilag 4: Udviklingsplanen.

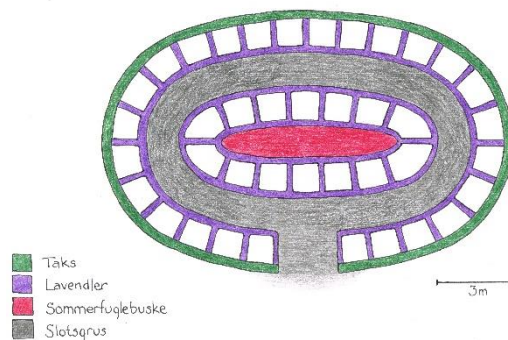
På langt sigt, når de fleste gravsteder er udfaset, og der er plads til det, er det hensigten at etablere et meditationsområde på denne del af kirkegården. Det kunne være med en labyrint som den på figur 5.

Der er allerede i 2017 afholdt omkostninger for ca. 30.000 kr. i forbindelse med sløjfning af ledige gravsteder, fjernelse af hække og såning af græs. Penge der ikke indgår i budgettet for denne plan, men er betalt direkte fra menighedsrådets kasse.

Område 3:

I dette område udfases kistegravstederne, og der anlægges et nyt ovalt urneanlæg med længde ca. 16 meter og bredde ca. 10,5 meter. Det vil give 40 nye urnegravsteder.

En skitse kan ses som figur 6 og kan ses i fuld størrelse som Bilag 6: Urnehaven. Urnehaven omkranses af en takshæk (*Taxus baccata*), de enkelte gravsteder afgrænses fra hinanden af lavendler (*Lavandula angustifolia*). Lavendler er halvbuske med smukke blå-lilla blomster. De kan beskæres efter ønske. Se figur 7.

Figur 6: Skitse af urnehaven

Centralt i urnehaven placeres en gruppe Sommerfuglebuske (*Buddleja davidii* 'Purple emperor'), der blomstrer fra juli til september, se figur 8. Der plantes 7 planter, men de to yderste skal påregnes fjernet når buskene er ved at vokse til.

Sommerfuglebuskene omkranses af lavendler, der dermed kommer til at fungere som baghæk for de inderste urnegravsteder.

Af hensyn til ukrudt skal jorden beplantes med en langsomt voksende bunddække, såsom Lungeurt (*Pulmonaria angustifolia* 'Azurea').

Figur 7: Udsnit af bed omkranset af lavendler

Figur 8: Sommerfuglebusk 'Purple emperor'. Foto: Kridtvejs Planter.

En urnehaven af de omtalte dimensioner kan placeres, så kun to aktive gravsteder berøres. Det drejer sig om gravsted 143 og 166-167. Gravsted 143 udløber 31-12-2020, mens gravsted 166-167 først udløber 31-12-2039, da der er tale om et kistegravsted.

Stierne der nyanlægges i Urnehaven anlægges med slotsgrus, for at øge fremkommeligheden. Dette gælder ligeledes stien, der kommer til at omkranse selve Urnehaven.

Takshækken der omkranser Urnehaven klippes i en højde af ca. 50 cm. Det betyder, at hækken i sæsonen vil variere fra ca. 50 cm til ca. 70-75 cm, i takt med væksten. Denne højde er valgt for på den ene side at gøre urnehaven til et rum på kirkegården, på den anden side at give mulighed for at se ind i rummet udefra, således at blomster m.v. kan nydes udefra. Urnehaven placeres på det højeste sted på kirkegården, næstefter kirken.

Det er vigtigt, at der i kirkegårdsregulativet for Urnehaven anføres, at gravmælernes højde ikke må overstige hækhøjden, dvs. 50 cm.

De berørte gravstedsejere af eksisterende gravsteder i afdelingen skal kontaktes inden etablering af urnehaven. Det kan være en mulighed at ændre de respektive gravsteder, så de kan indgå i urneanlægget, alternativt vil det dog også være muligt at lade et mere traditionelt gravsted indgå i en del af urneanlægget, selvom løsningen ikke er optimal. Placeringen skal undgå gravsted 148, der er et fredet gravsted (gravminde og indramning er fredet). På figur 9 ses det pågældende areal.

Figur 9: Området hvor Urnehaven placeres

Område 4:

I dette område beholdes kistegravstederne uændret.

Område 5:

Det eksisterende urneanlæg, se figur 10, bevares.

Figur 10: Det eksisterende urneanlæg fra 1986.

B3 Beplantning

På kirkegården er store smukke birke- og lindetræer. Desværre kun de to arter. Af hensyn til faren for sygdomme og risikospredning i den forbindelse, er det derfor ønskeligt at nyplantning sker med andre arter end de to førnævnte.

Lindetræerne bør beholdes til forfald af biologiske, æstetiske og kulturelle grunde. De stynede træer på østsiden af kirken er mærket af styning, men blot styningen opretholdes kan de stå mange år endnu. Der er tale om karaktertræer. Lindetræerne langs muren er plantet af flere omgange. De yngste er indenfor de seneste år blevet beskåret med henblik på at øge frihøjden (opstamning), hvilket er godt, men en anelse sent. De ældste lindetræer bør bevares, og det forventes at deres levetid strækker sig udover denne plans tidshorisont.

Birketræer er generelt ikke så varige som lindetræer, og de store, smukke birketræer på kirkegården er så småt ved at nå alderdomsfasen. En udskiftning bør derfor planlægges, således at de ikke fjernes af en omgang.

I første omgang fjernes de 4 træer tættest på kirken. De erstattes med 6 Papirbarkløn (*Acer griseum*), der har små gulgrønne blomster, fligede blade og en meget smuk, kobberød bark, der skaller af på dekorativ vis. Træerne når en maksimum størrelse på 8-10 meter, men vokser langsomt. Se figur 11. De omkranses med en fodpose af Storkenæb (*Geranium macrorrhizum*), ca. 10 stk. pr. træ.

Figur 11: Papirbarkløn.
Foto: Kridtvejs Planter

Birketræerne langs muren fjernes efterfølgende og erstattes med Tarmvridrøn (*Sorbus torminalis*). Tarmvridrøn er en oprindelig dansk art, der bl.a. vokser vildt på Bornholm. Den får små cremefarvede blomster i maj og mælkechokoladefarvede frugter. Dens høstfarver er orange til ildrødt. Det er desuden et godt insekt- og fugletræ. Disse træer omkranses ligeledes med en fodpose af Storrodet Storkenæb.

Ukrudtsbekæmpelse

Den ekstraordinære ukrudtsbekæmpelse, der er behov for på kirkegården (se afsnit A9 Kirkegårdens særlige kendetegn), vurderes at kunne løses ved en målrettet og forstærket indsats gennem minimum 3 år. Det anslås, at der skal anvendes ekstra 275 timer det første år, 250 det andet og 200 det tredje år. Det understreges, at der skal være tale om en ekstra indsats i forhold til indsatsen i 2016 og 2017, ellers er det ikke realistisk at opnå den ønskede nedgang i ukrudtstrykket. Der er dermed tale om en langsigtet indsats.

B4 Omlægninger af stier, belægninger m.v.

Det vurderes ikke, at det generelt er nødvendigt med omlægning af stier og adgangsveje. Dog ønskes der ved alle nyanlæg anvendt slotsgrus som stiunderlag i stedet for perlesten, da det øger fremkommeligheden med rollatorer og kørestole. I Urnehaven, vil stierne derfor blive anlagt med slotsgrus. I område 2 vil de etablerede stier med perlesten efterhånden erstattes af græs. Græs kan sagtens anvendes som adgangsvej til de resterende gravsteder i afdelingen, så længe det sker steder, hvor færdslen og dermed sliddet ikke er for voldsomt.

Menighedsrådet har et ønske om at forbedre adgangen til kirken for handicappede og gangbesværede. Det skal ske ved at forbinde de to eksisterende flisegange, der fører fra indgangslågerne og frem til en belagt forplads foran kirken. Der er endvidere et ønske om, at skabe en niveaufri adgang til kirken, men da der i sidstnævnte tilfælde er tale om et projekt, hvor stiftet og ikke provstiet er myndighed holdes det samlede belægningsprojekt ude af helhedsplanen og afventer konkret projektering og tilbud.

B5 Oversigt over tiltag

I tabel 6 ses en samlet beskrivelse af tiltagene i rapporten. En oversigt med detaljerede noter, kan ses som Bilag 7: Oversigt over planlagte tiltag med noter. Priserne er skønnet og alle eksklusiv moms. Situationen for Ugerløse er lidt usædvanlig, da graverarbejdet udføres af en entreprenør. Hvad det ekstra arbejde koster, kan naturligvis findes ved at gange timeprisen med antallet af beregnede timer. Dog vil opgaver som sløjfning af gravsteder, småplantninger m.v. normalt kunne omfattes som en del af kirkegårdens sædvanlige arbejdsopgaver.

Tabel 6: Samlet oversigt over planlagte tiltag

Afdeling	Opgaver	Arbejdstid kirkegård	Materialer, kr.	Entreprenør omk., kr.
Afd. 1	Beplantning af ledige gravsteder	120	20.000	
Afd. 2	Sløjfn. af gravsteder, anlæg af græs	168	15.000	
Afd. 2	Anlæg af skovbundsbed	75	15.500	
Afd. 2	Bevoksning langs østmur	50	6.000	
Afd. 2	Egetræ, buske og stauder	15	25.250	
Afd. 3	Urnehave, rydning af gravsteder	100	5.000	
Afd. 3	Urnehave, plantning af takshæk	50	6.000	
Afd. 3	Urnehave, plantning af lavendler	150	14.000	
Afd. 3	Sommerfuglebuske og bunddække	6	2.000	
Afd. 3	Anlæg af sti	50	12.500	
Afd. 3	Området udenfor Urnehaven	37	10.000	
Træer	Fældning af birk ved kirke			16.000
Træer	Ny plantning ved kirke	6	7.500	
Træer	Fældning af birk ved mur			20.000
Træer	Ny plantning ved mur	6	7.500	
Ukrudt	Ekstraordinært vedligehold	725		
<i>I alt</i>		1.558	146.250	36.000
Pris inkl. arbejds løn		571.750	250 kr/time	

Alle priser er ex moms.

B6 Logistik - etapeplan

I tabel 7 ses en plan for den tidsmæssige udførelse af de planlagte tiltag i udviklingsplanen. Der er taget højde for de eksisterende gravsteders udløbstider, for mulighed for finansiering samt en prioritering af de opgaver, der er med til at reducere vedligeholdetsbyrden.

Tabel 7: Etapeplan

2018	Opgaver	Arbejdstid kirkegård	Materialer, kr.	Entreprenør omk., kr.
Afd. 2	Sløjfn. af gravsteder, anlæg af græs	34	3.000	0
Ukrudt	Ekstraordinært vedligehold	275	0	0
<i>2018 i alt</i>		309	3.000	0
2018 i alt inkl. arbejds løn		80.150		

2019	Opgaver	Arbejdstid kirkegård	Materialer, kr.	Entreprenør omk., kr.
Afd. 1	Beplantning af ledige gravsteder	120	20.000	0
Afd. 2	Sløjfn. af gravsteder, anlæg af græs	34	3.000	0
Afd. 2	Anlæg af skovbundsbed	75	15.500	0
Ukrudt	Ekstraordinært vedligehold	250	0	0
<i>2019 i alt</i>		479	38.500	0
2018 i alt inkl. arbejds løn		158.150		

2020	Opgaver	Arbejdstid kirkegård	Materialer, kr.	Entreprenør omk., kr.
Ukrudt	Ekstraordinært vedligehold	200	0	0
Afd. 2	Bevoksning langs østmur	50	6.000	0
Afd. 2	Egetræ, buske og stauder	15	25.250	0
Træer	Fældning af birk ved kirke	0	0	16.000
Træer	Ny plantning ved kirke	6	7.500	0
<i>2020 i alt</i>		271	38.750	16.000
2018 i alt inkl. arbejds løn		122.500		

2021	Opgaver	Arbejdstid kirkegård	Materialer, kr.	Entreprenør omk., kr.
Afd. 2	Sløjfn. af gravsteder, anlæg af græs	34	3.000	0
Afd. 3	Urnehave, rydning af gravsteder	100	5.000	0
Afd. 3	Urnehave, plantning af takshæk	50	6.000	0
Afd. 3	Urnehave, plantning af lavendler	150	14.000	0
Afd. 3	Sommerfuglebuske og bunddække	6	2.000	0
Afd. 3	Området udenfor Urnehaven	37	10.000	0
Afd. 3	Anlæg af sti	50	12.500	0
<i>2021 i alt</i>		427	52.500	0
2018 i alt inkl. arbejds løn		159.150		

2022 og senere	Opgaver	Arbejdstid kirkegård	Materialer, kr.	Entreprenør omk., kr.
Afd. 2	Sløjfn. af gravsteder, anlæg af græs	67	6.000	0
Træer	Fældning af birk ved mur	0	0	20.000
Træer	Ny plantning ved mur	6	7.500	0
<i>2022 og senere i alt</i>		73	13.500	20.000
2018 i alt inkl. arbejds løn		51.800		

Alle priser er ex moms.

C1 Bilagsoversigt

Bilag 1: Kirkegårdskort

Bilag 2: Ældre helhedsplan for Ugerløse Kirkegård

Bilag 3: Udløbstider

Bilag 4: Udviklingsplanen

Bilag 5: Bunddækkende stauder

Bilag 6: Urnehaven

Bilag 7: Oversigt over planlagte tiltag med noter

C2 Referencer

Side 3: Tabel, befolkningsdata hentet fra hjemmesiden <http://www.sogn.dk>

Side 3: Luftfoto hentet fra Internet Mark Kortet (IMK) via Landbrugsstyrelsens hjemmeside: <http://www.lbst.dk>

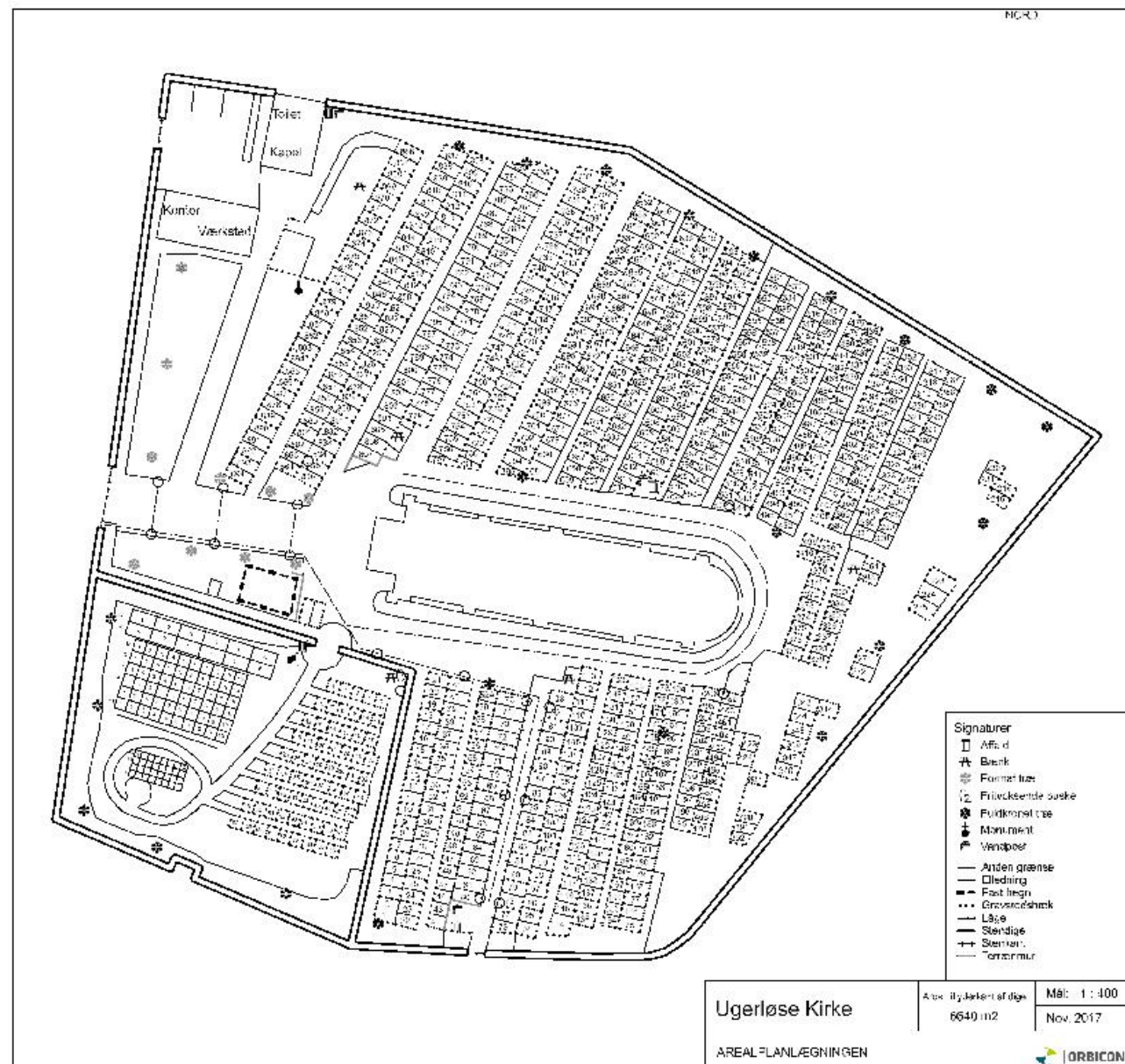
Side 5: Kirkegårdens historie er baseret på Danmarks Kirker, Merløse Herred, kapitlet om Ugerløse Kirke, side 345-356.

Side 7: Data for frøformeret ukrudt er hentet fra Ukrudtsbogen 2011, red. af Per Kudsk og Jørgen B. Jespersen, udgivet af Århus Universitet.

Side 8 og 8: Fotos fra Kridtvejsplanter, <https://kridtvejsplanter.dk/>

Bilag 5: Bunddækkende stauder. Flere fotos er fra Kridtvejsplanter, <https://kridtvejsplanter.dk/>

Bilag 1: Kirkegårdskort

Bilag 2: Ældre helhedsplan for Ugerløse Kirkegård

Udarbejdet af forstkandidat Rasmus Christoffersen, konsulent for Holbæk Provsti

Bilag 3: Udløbstider

Udarbejdet af forstkandidat Rasmus Christoffersen, konsulent for Holbæk Provsti

Bilag 4: Udviklingsplanen

Udarbejdet af forstkandidat Rasmus Christoffersen, konsulent for Holbæk Provsti

Bilag 5: Bunddækkende stauder

Hasselurt

Vinterglans

Liden Singrøn

Bølgekrønet Storkenæb 'Album'

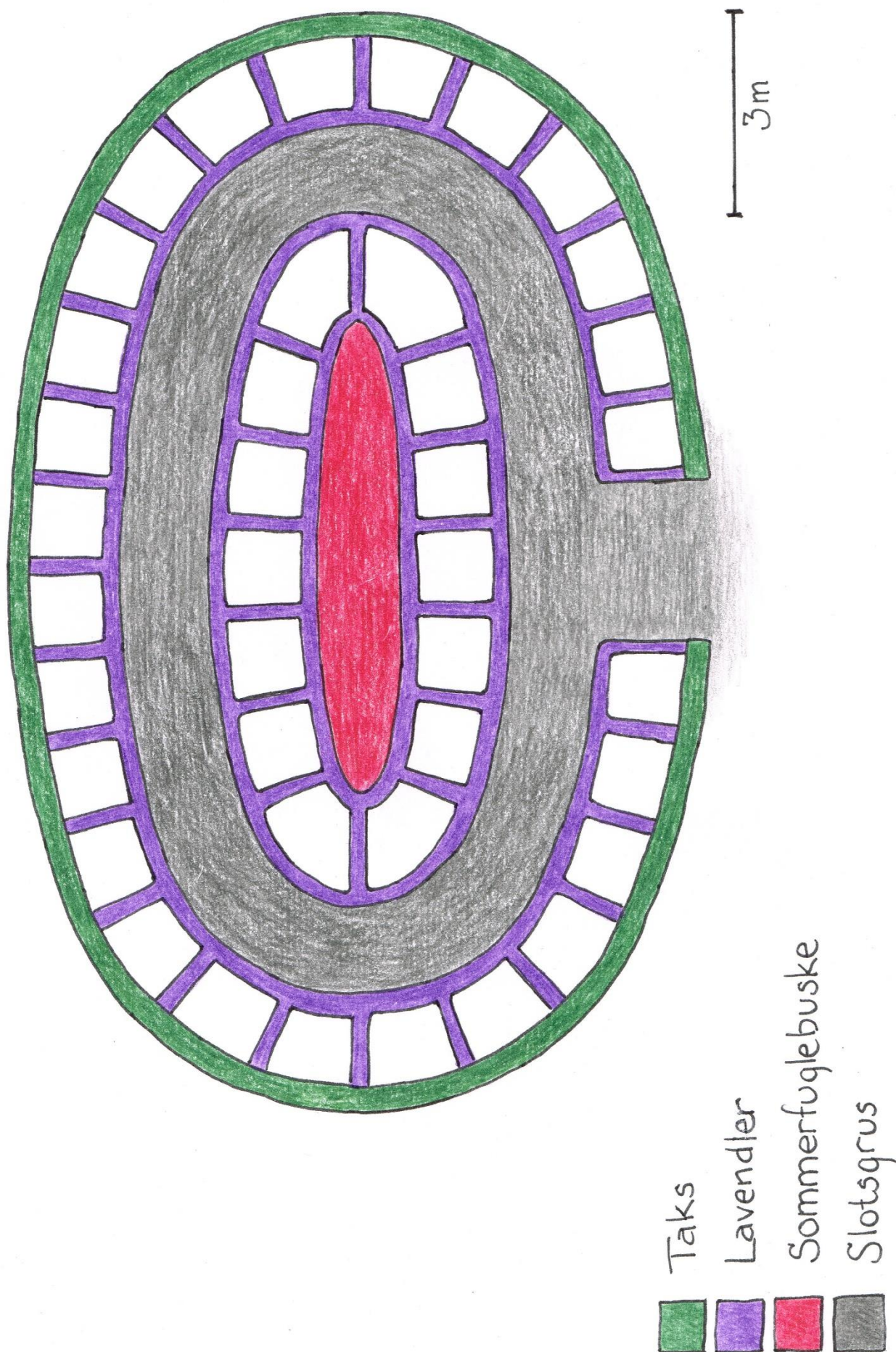
Guldjordsbær

Storkenæb 'Rosemoor'

Fotos fra Kridtvejs Planter.

Bilag 6: Urnehaven

Bilag 7: Oversigt over planlagte tiltag med noter

Afdeling	Opgaver	Arbejdstid kirkegård	Materialer, kr.	Entreprenør omk., kr.	Noter
Afd. 1	Beplantning af ledige gravsteder	120	20.000		Ca. 40 gravpladser. 6-7 planter pr m ² . Inkl. afrømning af perlesten.
Afd. 2	Sløjfn. af gravsteder, anlæg af græs	168	15.000		
Afd. 2	Anlæg af skovbundsbed	75	15.500		50 m ² , 7 planter/m ² + muld
Afd. 2	Bevoksning langs østmur	50	6.000		30 m ² , 10 hasler, 10 kirsebærkornel, 1500 erantis
Afd. 2	Egetræ, buske og stauder	15	25.250		
Afd. 3	Urnehave, rydning af gravsteder	100	5.000		Ca. 150 m ² , fjerne perlesten, udlægge muld, planere
Afd. 3	Urnehave, plantning af takshæk	50	6.000		Ca. 45 m, 6 planter pr. lbm + kompost/muld
Afd. 3	Urnehave, plantning af lavendler	150	14.000		Ca. 122 m, 6 planter pr. lbm + kompost/muld
Afd. 3	Sommerfuglebuske og bunddække	6	2.000		Ca. 6 m ² , 7 sommerfuglebuske, 40 lungeurt, kompost, grus
Afd. 3	Anlæg af sti	50	12.500		Ca. 50 m ² , bundsikringsgrus, slotsgrus, kantsikring
Afd. 3	Området udenfor Urnehaven	37	10.000		Ryddes, planeres og sås til emd græs i takt med at gravsteder udl.
Træer	Fældning af birk ved kirke			16.000	Inkl. stubfræsning
Træer	Ny plantning ved kirke	6	7.500		6 Papirbarkløn, 60 Storkenæb
Træer	Fældning af birk ved mur			20.000	Inkl. stubfræsning
Træer	Ny plantning ved mur	6	7.500		6 Tarmvridrøn, 60 Storkenæb
Ukrudt	Ekstraordinært vedligehold	725			3 års ekstra indsats mod frøukrudt
I alt		1.558	146.250	36.000	
Pris inkl. arbejds løn		571.750	250 kr/time		

Alle priser er ex moms.